כא: הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

עין משפט
נר מצוה

כא א מר״י פ״מ מהלכות מעילה הלכה ז:
כב ב מר״י שם הלכה ו:
כג ג מר״י פ״ה מהל׳ איסורי מזבח הלכה יב:
כד ד מר״י פ״י מהל׳ מעה״ק הלכה יא:
כה ה מר״י פ״מ מהל׳ מעילה הלכה ז:
כו ו מר״י פ״מ מהל׳ איסורי מזבח הל׳ יב:
כז ז מר״י פ״מ מהלכות שקלים הלכה ז:

שיטה מקובצת

א) כו אמר רב כהנא אמר קרא: ב) קרבנם לאכילה לאכילת קדשים: ג) חולין פשיטא מאי בעו התם. פ״ה משום דמכנים חולין לעזרה ולא נהירא דלא שייך לאסור כי אם בהקרבה דעוד דבפורק התעתובות אמרינן דרשאין הכהנים לתת לחוכו חבליו חולין כו׳ א) א״כ משמע דלא שייך חולין בעזרה כי אם בביתם תרי״ח: ד) הכי אמר. ערכין (דף ד ע״א): ה) אלא הכהנים. גליון ״מושעים הם שאינו ר״ל אלא אותה שבאה מכהנים לבדם עיין רש״י לקמן (דף מו ע״ב): ו) כהן. עי׳ תוס׳ לקמן (דף נז ע״א): ז) את הקומץ היבות את האברים ליתא שם: ח) מאי קרא אות ה׳ נמחק: ט) עמה כו׳ ותיבת כולה נמחק: י) בתורת כהנים קא דריש עמה כו׳: יא) קדשים ר״ל דהא דהכא ר״ל שנושלין המלח למלח כזרות קדשים ולעולם בלשכת בית הפרוה היו מולחין אותו שנושלין מהתם והא דאמר הכא ששם היו מולחין עורות קדשים לאו דוקא אלא ר״ל משם היו מולחין כלומר ממלח שהיה בלשכת המלח היו נוטלין ר״מ איסבא נוטלין ממלח שהיה בלשכת הפרוה ומולחין העורות בלשכת המלח ולא נהירא דא״כ הוה ליה למהני בר׳ מקומות המלח נתונה. מהרי״ם: יב) לאו דוקא ועי״ל דלשכת בית הפרוה דהתם קרי הכא לשכת בית המלח דהתם אוצר המלח שמשם נוטלים כל הצורך ונראות לומר דלכך נקרא בית הפרוה בית המלח לפי שהיה שם רוב מליחות יותר מן הכבש ומראשו של מזבח. תרי״ח: יג) מעל הכבש ר״מולחו על הכבש שהיה קרוב להחליבו לפנים. תרי״ח: יד) מעש אות ד׳ נמחק וא״ת אמאי לא היו מולחין הקטורת אצל המזבח ר״ל דאיכא טירחא יתירא משום שהמלח לא היה שם. תרי״ח: טו) ראלף ותי״ש ע״ה: טז) הערבי בים סוף עובר על הפקודים תיבת משמע ליתא שם: יז) דהא כתיב על הפקודים וכתו״ת תירגו דעל הפקודים ר״ל עם הפקודים ועל ר״ל אצל כמו ועליו מטה מנשה:

א) נראה ל״ל ג״כ משמע דהוצר לכהנים חולין בעזרה ולכן נראה לפרש פשיטא מאי בני התם מקום הלא שמים חולין בעזרה כי אם כהנים:

בלשכת המלח ששם מולחין עורות קדשים. תימה דבמסכת מדות (פ״ה מ״ג) דתניא שם לשכת שבעזרה קמני לשכת המלח ששם היו נותנין מלח לקרבן לשכת הפרוה ששם היו מולחים עורות [יא] קדשים וי״ל דהא דקאמר הכא ששם מולחין עורות קדשים [יב] לאו דוקא אלא כלומר משם היו נוטלין מלח למלוח עורות קדשים בלשכת הפרוה והמלח לא היה נתון בלשכת המלח למלוח כי אם להניעו שם והא דקתני עלה במסכת מדות (גם זה שם) ששם היו נותנין מלח לקרבן היינו כלומר הניעו לזורך קרבנות כגון למלוח עורות וכל דבר וקשיא לפירוש זה דא״כ היתה מלח בד׳ מקומות והכא לא תניא אלא שלשה: **והקטורת.** ומה תלמר למה מולחין את הקטורת כדאמר של מזבח יותר [יג] מעל הכבש והלא במזבח הפנימי היה קרב וי״ל לפי שעל הכבש היה מתהלכין בדם האברים אבל על המזבח היו מולחין דבר יבש קומץ ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ואע״פ שהיו מולחין שם עולת העוף היה [יד] מועט:

חולין פשיטא מאי בעו התם. פי׳ בקונטרס משום דמכנים חולין לעזרה ומשני אע״ג דתמר מר יאכלו שיאכלו עמה חולין ותרומה ופי׳ בקונטרס כלומר חוץ לעזרה יאכלו חולין ותרומה ויכניסו [טו] ויאכלוה על השובע ותימה [טז] הואיל והני חולין לוקך אכילת קדשים הן ליתיב להו מלח [יז] לקדש ומייהו אפילו בעזרה מכניסים תבלי חולין דתנן בפ׳ כל התדיר (זבחים דף 5:) וכולן רשאין הכהנים לתת לתוכן תבלי חולין ותרומה ונפקא ליה בגמ׳ מדכתיב למשחה לגדולה ושמא באותן תבלין פשיטא שיכול ליתן מלח של קודש כמו בקדשים עצמן:

ת״ל ברית מלח עולם הוא. ר״ת גורס מלח ברית כדפרישית לעיל (דף יט:): **כל** כהן ששוקל אינו חוטא. לכן בוכרי אפילו ליס פטורים כמו כהנים כדפרים טעמא במסכת שקלים כל העובר על הפקודים ושכח לוי לא נפקד אבל רבן יוחנן בן זכאי דרים כל העובר עובר ביס סוף אף על גב דכתיב בפרשת אלה פקודי מאת ככר ואלף [טז] ותשעה היינו לתרומת האדנים דשלש תרומות היו כדמפרש בקונטרס בפרשת כי תשא ובאותה של האדנים לא היה שכח לוי אבל באותה של לוקך קרבנות היו והשתא נימא טפי הא דכתיב כל העובר ביס סוף [יח] (משמע) (על הפקודים [יט] דהא) (והא) דכתיב על הפקודים משום תרומת אדנים ומיהו בלא״ה יש לפרש כל העובר על הפקודים שנפקדו בין לנדש בין עם ישראל: **שהכהנים** דורשין מקרא זה [כ]עצמן. משמע דרבן יוחנן בן זכאי לא [כא] היה כהן והא דתניא בסיפרי גבי פרה שאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו מה שעשו ושרתו ידי שכחתי לאו דהוא עצמו קאמר אלא כלומר ע״פ הוראתו והא דמסקינן התם ויש אומרים היינו היה אלא שלא היה יכול לומר מה שעשו ושרתו ידי היינו טעמא לפי שלא שרפו פרה בימיו:

ועניים

מסורת הש״ס

א) הוספתא דמנחות פ״ז ה״ב.
ב) שקלים פ״ז הי״ב ע״ש.
ג) הוספתא פ״ז הי״ב ע״ש.
ד) יומא יט., ה) תמורה כב., ו) שקלים פ״ח מ״ד לקמן מו: ערכין ד., ז) (ובהיר נוסח כיכרין), ח) (וע״ז תוס׳ יומא לה: ד״ה ניחוס), ט) ר״ה שיך לעיל, י) (לי פרסה כ.), יא) ל״ק מ״ג, יב) (דף כב.), יג) (פ״מ ה״ג), יד) (שמות ל.), טו) (פ״מ ה״ג), טז) (שמות ל.), יז) (ר״ה תוס׳ תמורה כב. ד״ה תיבלין עמה וכתוב. עפרים שו: ד״ה מניחה וכתוב. לקמן פ: ד״ה וכי וכתוב. כ״ב פא: ד״ה ולמה וכתוב. תולין קא: ד״ה לי ותים. זבחים עז. ד״ה וחולין.), יח) (רמבי. ל״ק), יט) כפ״מ: (תמיה, ר) של קדש. ל״ק, כא) (וע״ז רש״י שבת לד. ד״ה תרומתי תרומה).

תורה אור השלם

1. והקרבתם לפני יי׳ והשליכו הכהנים עליהם מלח והעלו אותם עולה ליי׳: יחזקאל מג כד
2. והקטרת מנחה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: ויקרא ו ט
3. כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל ליי׳ נתתי לך ולבניך ולבתיך אתך לחק עולם ברית מלח עולם הוא לפני יי׳ לך ולזרעך אתך:
במדבר יח יט
4. ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני יי׳ תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: ויקרא כד ח
5. וכל מנחה כהן בליל תהיה לא תאכל:
ויקרא ו טז

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה עניים וכו׳ לקמן הס״ד ותמ״כ מ״ה בכל הזבחים עניים ומלח וכו׳ וכתיב הס״ד ותמ״כ מ״ה בכלי אחד מלח וכו׳ בכלי אחד הס״ד: (ב) ד״ה אלא וכו׳ בקלים. נ״ב ת״ב לון לסם חלק במלח וכו׳ ובגרעיים מיכאל כדמסיים בסוף הדף: (ג) ד״ה כל כהן וכו׳ והיינו גם שבט לוי:

גליון הש״ס

גמ׳ מה עניים משל צבור. ע׳ זבחים דף נ ע״א תוס׳ ד״ה לא:

מוסף רש״י

יאכלו. שיאכלו עמה חולין ותרומה. גבי שרי מנחה כתיב (ויקרא ו) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו ופיסיה דקרא כאהל אהל מועד יאכלוה ויקא דרים יאכלוה קרא יתירא היא, וקאמר יאכלו אלא ה״א, יאכלו עמה חולין ותרומה וכי׳, ולי קנאי הא אין מכניסין חולין לעזרה הא לא קשיא יאכלוה מבחוץ ואח״כ יכנסו ויאכלו המנחה כדי שתאכל עם הקטנ אכילה הוגנת. יאכלוה. ה״א דיאכלוה קדרים דמסמכ יאכלוה נחודש (תמורה כב.), אינו חוטא. ואע״ג דכתיב (שמות ל) כל העובר על הפקודים וכהנים לא נפקדו אם אנו נוטנים שקלים לגאבה

חוטא כדפרישנא כפ״ג (לעיל כח:) דמייתו ומתרי לה לגיטור שאינו שוקל חוטא. דכל הראוי ליפקד קאמר דיסייע מכן ר׳ שנה ומכלה לעצמן. להגאתן (דהכן מו:). להגאתן ונלא כדין (ערכין ד.). שלנו הכן. נמצאו נאתן אף משלנו שהרי כל הקרבנות מן הלשכה נאתן. ירבי יוחנן בן זכאי לא נדרים ומל מנחת כהן אלא כמנחה שהכהן מביא מביתו, מש״ה חוטא (דהכן מו: וכע״ז ערכין ד.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com